

HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor bakalářské práce: Bc. Martina Kosková

Název práce: **Porovnání schopností žáků základních škol a víceletých gymnázií v určování druhů bezobratlých živočichů**

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Martin Jáč, Ph.D.

Oponent diplomové práce: Mgr. Kateřina Sklenářová, Ph.D.

(hodnocení: zvolenou kategorii hodnocení označte x)

1. Problémová oblast (záměr práce)	ano	jen částečně	ne
Problémová oblast závěrečné práce je stanovena v souladu s aktuálními vědeckými poznatky v dané oblasti	x		

2. Cíle práce	ano	jen částečně	ne
Cíle práce jsou formulovány jasně a konkrétně	x		
Cíle práce jsou formulovány v souladu se stanovenou problémovou oblastí.	x		
Cíle odpovídají struktuře závěrečné práce	x		
Stanovené cíle byly naplněny	x		

3. Teoretická východiska práce	ano	jen částečně	ne
V práci jsou rozpracovány klíčové kategorie, které zakládají její teoretický rámec.	x		
Téma je náročné na zpracování teoretických poznatků	x		
Autor pracuje s aktuální odbornou literaturou a zdroji	x		
Autor provádí analýzu a hodnocení aktuálního stavu zkoumání v dané oblasti a vyvozuje závěry pro praktickou část práce	x		
Použité zdroje a prameny korespondují s tematickým zaměřením práce	x		
Práce vychází z primárních zdrojů	x		

4. Praktická část práce	ano	jen částečně	ne
Autor volí adekvátní metody a postupy s ohledem na tematické zaměření práce	x		
Autor správně používá metody a postupy sběru a zpracování empirických dat	x		
Autor vyvozuje platnost závěrů s ohledem na zjištěné údaje	x		
Praktická část práce je náročná na zpracování empirických dat	x		

5. Formální náležitosti	ano	jen částečně	ne
Práce je logicky uspořádána	x		
Práce má přiměřenou stylistickou úroveň		x	
Odkazy a citace jsou v souladu s platnou citační normou		x	
Práce má vhodnou grafickou úpravu (úprava textu, grafů, tabulek, příloh atd.)	x		

6. Připomínky k obhajobě:

Studentka Bc. Martina Kosková si ve své diplomové práci dala za cíl porovnat schopnosti žáků základních škol a víceletých gymnázií v určování druhů bezobratlých živočichů. Výzkum se týkal celkem 203 žáků ze 2 ZŠ a 2 SŠ na Přerovsku a v Olomouci. Práce obsahuje teoretickou a praktickou část. V teoretické části se autorka věnuje literární rešerši dané problematiky, uvádí přehled a výsledky obdobných výzkumů, které byly realizovány jak v ČR, tak v zahraničí (a své vlastní zjištěné výsledky může tedy s předchozími zjištěními údaji srovnávat).

V praktické části studentka provedla obsahovou analýzou celkem 10 učebnic přírodopisu/biologie dostupných na tuzemském trhu v době vypracovávání této studie (byla provedena kontrola jak výukového textu, tak obrázků týkajících se bezobratlých živočichů). Autorka dále provedla šetření, jakým způsobem je výuka systému bezobratlých živočichů prováděna – dotazníkem pro učitele a rozhovorem s učiteli přírodopisu/biologie na 4 školách, které se zapojily do výzkumu. Součástí práce bylo také vypracování žakovského dotazníku pro získání informací jako je žákův zájem o daný předmět, obliba předmětu, obtížnost předmětu, účast v mimoškolních aktivitách a činnostech (např. biologická olympiáda), zájmové kroužky, typ školy (ZŠ, SŠ), pohlaví, aj. a zjišťovala, zdali i takovéto faktory mohou mít vliv na výsledky praktického testu poznávání bezobratlých živočichů. Pro samotný praktický test, kdy žáci měli poznávat vybrané druhy bezobratlých živočichů, bylo vybráno 32 exemplářů. Zástupci bezobratlých živočichů pro výzkum byli vybráni dle následujících kritérií – objevovali se ve většině analyzovaných učebnic, důraz byl kladen za zástupce vyskytující se v ČR + zástupci z nejčastějších terarijních chovů (pakobylka) či nejčastější zástupci, se kterými se mohou žáci setkat při cestách v zahraničí (ježovka). Dalším kritériem bylo, aby se poznávané druhy alespoň částečně překrývaly s předchozími výzkumy a mohly být předmětem srovnávání.

Všechny podklady pro uskutečnění výzkumu jsou studentkou velmi dobře připraveny (dotazníkové šetření pro žáky i učitele, otázky k rozhovorům pro učitele, informované souhlasy pro rodiče žáků i pro učitele). Rovněž samotná „poznávačka“ byla připravena velmi kvalitně a pro žáky zajímavě – byly použity nejen fotografie zvířat, ale také živý biologický materiál (nitěnky), kapalinové válce, přírodniny typu ulity a lastury, entomologické preparáty pro pozorování lupou, trvalé mikroskopické preparáty a klasické sbírkové, entomologické preparáty.

Práce je vhodně doplněna tabulkami, grafy a fotografiemi, v přílohách se pak objevují fotografie zástupců bezobratlých živočichů použitých pro praktickou část diplomové práce, v přílohách jsou také uvedeny obsáhlé a souhrnné tabulky výsledků obsahové analýzy 10 učebnic, vzory dotazníků pro žáky i učitele, odpovědní archy pro určování bezobratlých druhů pro žáky, otázky k rozhovorům s učiteli, vzory informovaných souhlasů a přepis rozhovorů s jednotlivými učiteli. U tabulek, které přesahují na další stránky, je v záhlaví uvedeno vždy jen „Pokračování“ – domnívám se, že by tam měl být opět popis obsahu tabulky + „pokračování“.

Výsledky jsou rovněž vhodně interpretovány v textové podobě i formou tabulek a grafů. Nicméně při interpretaci výsledků došlo z mého pohledu k trošku nešťastnému použití horních indexů k vyjádření poznámky pod čarou, neboť jednak je nutno listovat zpět prací, protože poznámky pod čarou k jednotlivým indexům jsou jen na str. 47 (výsledky jsou celkem na 41 stranách), ale také autorka má s těmito indexy problém - na 30 stranách ze 41 stran není index č. 3 uveden jako horní index. U popisu výsledků správnosti určení jednotlivých bezobratlých živočichů by bylo vhodnější, kdyby

doplňující graf týkající se konkrétního živočicha byl na stejné stránce jako textová interpretace výsledků úspěšnosti žáku v poznávání daného živočicha.

V práci se bohužel objevují často gramatické chyby, chybná interpunkce, chybějící interpunkce ve větách, špatné skloňování a překlady, chybně velká písmena, velmi často se v textu objevuje chybný počet mezer mezi slovy, často mezera chybí (jak v textu, tak např. u citací, ale také v dotazníkových šetřeních), u několika odstavců je i „podivné“ formátování.

Na str. 9 nejsou zdroje citací uvedeny ani chronologicky ani dle abecedy. S citacemi je problém na více místech, nejsou zcela ujednocené (v textu ani v seznamu literatury). Občas chybí u citovaného autora v textu rok vydání. Pokud je v textu použita citace „et al.“ měli by být v seznamu literatury vypsaní všichni autoři, což se vždy neděje (např. Vinter et al., 2009, Jeřábek et al., 1996 a 1998).

7. Otázky k obhajobě:

- na str. 31 je uvedeno, že Zimův výzkum (1961) byl tvořen z velké části poznáváním živých objektů – žáci nejlépe určili kachnu divokou, veverku a zmiji. Problém měli s určením např. daňka. Má autorka informaci, které konkrétní objekty byly ty živé?
- str. 31 nejvyšší úspěšnost ve výzkumu Zimy (1961) měli žáci s určením cukrovky?
- proč je tvar citace právě zrovna Lang & Pravda et al., 1971 nebo Maňák & Knecht et al., 2007 (na str. 89 a 90 také psáno jako Lang a Pravda et al., 1971)? Jindy je uvedeno Papáček et al., 2015?
- proč jsou některé druhové názvy bezobratlých živočichů určených k praktické zkoušce uvedeny kurzívou?
- na str. 72 je uvedeno, že včelu medonosnou správně určilo 79% žáků ZŠ a 93% žáků odpovídajících ročníků víceletých gymnázií. Učitelé na základní škole očekávali úspěšnost více než 90% - dle autorky odpovídal odhad učitelů skutečnosti?

Závěr:

Práce je založena na velkém objemu práce, jak v teoretické, tak hlavně v praktické části - analýza obrazové části 10 učebnic pro 2. stupeň základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií, příprava souboru bezobratlých živočichů pro poznávání, dále pak vytváření dotazníků, spolupráce s učiteli atd. Práce je čtivě psaná a celkově dobře zpracovaná, na kvalitě ji však ubírají výše zmiňované stylistické chyby, gramatické chyby, překlady, vynechávání mezer, atd. a také ne zcela správná práce s literaturou a chyby v citacích. Tyto důvody snižují kvalitu práce a také se promítají do jejího celkového hodnocení.

Práce je doporučena k obhajobě.

Navržený klasifikační stupeň: C (též dle průběhu obhajoby)

V Olomouci dne 17.1.2019

.....
oponent diplomové práce